

**NAROČNINA NOVIN
ČETRTLETNO**

doma: na posamezni naslov 6 Din., 25 p., na skupni naslov če jih najmanjše 5 komadov naročenih 5 Dinarov; **v inozemstvo:** 18 Din. Če se januara plača celoletna naročnina, znaša ta 50 Din.

Pošt. ček. pol. štev. 11806.

NOVINE

Glasiło Slovenske Krajine.

Izhaja vsako nedelo. — Uredništvo i uprava M. Sobota, Križeva u. 4.

Cena oglasov na oglasnoj strani: Cela stran 250 Din., pol strani 140 Din., 1/4 strani 75 Din., 1/8 strani 35 Din., 1/16 strani 17 Din. Cena malim oglasom do 30 reči 5 Din., više vsaka reč 1 Din. Med tekstom vsaki oglas 15% dražji. Pri večkratnom oglašivanju popust.

Rokopisi se ne vračajo.

Naročnikom na znanje!

Po odhodi g. Kolenca mam sledeče javiti svojim cenjenim naročnikom:

1. Vredništvo Novin sem prevzeo podpisani. Gda sam pred 19 leti prvič izdao i vrejüvao Novine, so te rasle i narasle na 6200 naročnikov. Gda za 19 let znova prevzemem vredništvo, majo Novine komaj polovico teliko naročnikov, nekaj nad 3000. Ne iščimo zrokov, zakaj se je število naročnikov skrčilo, nego stopimo vsi naprej, ki ljubimo naš narod, Slov. Krajino, pa delajmo z vsemi močmi, da se stara slava Novin ponovi. Namen mi je na stara leta te trđd na sebe vzeti samo zato, da se Novine okrepijo i da tak okrepljene izročim družbi, štero namenim nastaviti. To bi ešče letos rad napravio. Potem bo družba skrbela za izdajo vseh naših listov. Kak ste me dobre duše v mladosti podpirale, prosim vas, da me tem bole podpirate v starosti. Naroči naj si bar vsaka druga hiša Novine i ki li ma zmožnosti, naj te seja po svojih dopisih v nje, ki pa vrednost ma, naj z tov podpira naš list. Naš je, toga ne pozabimo.

2. Naznanjam poštvanim naročnikom, da bom Novine v pravom Kristušovom duhi vrejüvao, ž njegovov lübeznostjov i smilenostjov puno, šterivi veže vküp njegova pravičnost. Drugo kak lübezen, da bi vsem pomagao, me ne bo vodilo, kak me tüdi dozda ne. Zato se vüпам, da zaslužim, da me vsi podpirate.

3. Naznanim, da so Novine zadužene i majo v Kmečkoj posojilnici v Soboti 65 000 Din. duga. Vsaki dug pa dela novi dug z intereši. Da se teh dugov rešimo, nega druge pomoči, kak razširiti Novine. Zato prosim vse svoje prijatele i znance pa vse dobrohotne lüdi, naj mi pomagajo pri širjenju Novin, da je spravimo bar v vsako drugo hišo. S tem ne meni, nego celoj Krajini skažejo dobrotniki neprecenlive dobrote. Prosim lepo.

4. Naznanim, da je uprava Novin preseljena v Soboto v staro Martinišče i ka de jo vodo g. Edšid Janoš od 2. februara naprej. On bo z ednim odgovorni urednik pred oblastjov. Vsaki, ki ma kaj z upravov za opraviti, naj piše na upravo v Soboto, Križova ulica št. 4. od 2. februara naprej. Ki pa ma kaj z ured-

ništvom za opraviti, naj pošlje vse podpisanomi ali pa izroči g. Edšidi, ki mi vse prek da.

V božem imeni začnimo!

Črensovci, 14. jan. 1932.

KLEKL JOŽEF

vp. pleb. vrednik Novin.

Odločnost naših akademikov.

Več naših akademikov je napravilo izdajatelj Novin veliko veselje s tem, da bodo v te vsaki tjeden lepe članke pošilali za naš narod. Prav je tak! Živeli! Vnogo naj jih nasleduje!

Našoj mladini, dečkom i deklinam!

Mi starejši, ki smo zrasli pred vami, vam mam par reči povedati. Prosim vas dragi dečki i drage dekletke, da nas posluhnete. Ka ščemo povedati? Vi ste naše vüpanje, vi ste cvet našega narodnoga tela. Če nas vüpanje vkani, smo nesrečni. Nesrečni smo, če se nam cvet posüši, čega črv razje ali če ga veter dolstepe. Edno ali drugo se pripeti, — nemamo sada. Za naš narod mora iz vas zrasti sad, dober i plemeniti sad, dragi dečki i drage dekletke.

Mladenci i mladenke! Vas je pozvao Bog, da ste našega naroda plodno drevo, štero rodi dober sad: pošten, vučen, pobožen hasnoviten mora biti te sad. Gotovo bo takši sad zraso z vas, če ste dobro pripravljeno, dobro obrezano, skrbno oacuвано, dobro vzgojeno drevo. Gledaj, predraga mladina, ravno to delo, to obrezo, to okapanje i čuvanje, to vzgojitev vam ščemo mi starejši dati. Damo vam pa to vzgojo potom naših listov, štere vam pošilamo. Dečci damo poseben listek „Marijikin Ograček“ vsaki mesec. Mladina do 16 let ga lahko z veseljom prebira. Ti starejša mladina pa moraš meti šče nekaj posebnoga. To posebno vam bodeta nudila našiva ostaliva dva lista, to je naše Novine i naš Marijin list. Odsehmo bomo večkrat pri našali, če le mogoče vsaki tjeden nekaj samo za odraščeno mladino. Ravno isto bomo naredili v Marijinom listi. Skrbimo se vsi, dragi mladenci i drage mladenke, da vas odgojimo. Prosim vas, da se date odgojiti.

Prosim vas, da se date odgojiti. Ponovimo to prošnjo. Zakaj? Zato, ka je ta najvažnejša. Nikaj ne pomaga, če mi najlepše reči napišemo, a vi ne bi jih čteli. Ka vala, če mi za vse napišemo, ali niti petina toga ne bi prečtela? Potrebno je zato, da se vsa mladina oklene naših

listov i postane njihov apoštol.

Junake i junakinje ščemo v tom pokvarjenom sveti. Junake i junakinje, ki bodo zarazmeli i zarazmele, da je dužnost mladine, ka se odgoji za dobre poštene, izobražene kotrige naroda. Mladina mora zarazmeti, ka delamo, ar se ide samo za njo, za njeno dobrobit. Večkrat se zgodi, da stariš nema srca, da bi voščo decikaj za čteti. V tom slučaji naj bo dete pametnejše od stariša i naj si samo naroči iz tistoga, ka ma i ka nje mi stariš sam pokloni. Kelikokrat si zasluži dečko ali dekla kakše krajcare i njima stariše te tadajo na obleko, na cigaretline i na kakšo kupico vina ali kaj drugoga. Naj bode dečko junak i naj teliko menje potroši za sebe iz svojih penez, keliko koštajo naši listi i naj je naroči, da zraste po njih v hasnovito človeče drevo. Ravnotak naj napravi dekla. Za teliko dinarov naj küpi falejšo obleko, kak koštajo naši listi. To je edno, ka smo namenili mi starejši vam, mladini povedati.

To drugo, ka vam naznanjamo i na koj vas prosimo, je pa to, da bi širili naše liste. Vzemite si dragi dečki i drage dekletke malo trüda i idite od hiše do hiše do svojih prijatelov i prijateljic pa je oprosite, naj si naročijo naše liste, bole povedano, naj si naročijo svoje liste. Mladina predraga, pomagaj širitelom, tem našim apoštolom pri njihovom apoštolskom deli i širi dober tisk, kak to dela mladina v drugih državaj! Mi starejši se vüпamo, da lübiš na teliko dobroga Boga i presveto mater, božo Marijo, da zavolo njeva, če že ne zavolo naše prošnje to poslüneš i si naročiš naše liste pa je širiš.

Mladina bogaj nas i zrasti v rodovitno drevo po naših listaj, šteri te bodo odgajali i dali odgojiti na pravoj poti!
Starejši.

Politični pregled.

Ljudje brezi dela i krüha.

Po zračunani mednarodnoga urada dela v Ženevi znaša število nezaposlenosti po posamezni državi v lanskem leti (v oklepaju za l. 1930): Nemčija 4.000.000 (2.800.000), Anglija 2.812.000 (2.118.000), Italija 982.381 (399.444), Poljska 443.999 (787.222), Čehoslovaška 210.000 (70.000), Avstrija 196.000 (156.000), Belgija 176.000 (63.099), Francuska 53.000 (11.000) i Španija 18.500 (10.300). To so uradne številke prijavljeni delavcov, šteri so brezi dela, kelko je pa takši, šteri so brezi dela že dugo časa, za štere uradi ne vejo. Gde so pa družine tej milijonskij siromakov, šteri nemajo kaj jesti, pa nej gde spati? (I v tom groznom pomenkanji na plesi, po pijanstvi i vlačügarstvi zapravlati penez, gda drügi milijoni nagi i gladni hodijo, bi ne bio kruti greh proti lübezni do bližnjega? Opomba vr.) Naimre tej delavci so si služili večinomoma krüh v fabrikaj, štere so pa za volo gospodarske krize zaprle i nje pa vrgli na cesto.

Bolečine sveta.

Celi svet ječi pod težov gospodarske krize ali siromaštva. Kriza pač med drügim izvira iz toga, da je veliko oderüštvo velikoga kapitala izvedena do skrajnosti.

Po *brezmerom proizvodjanji* samo za volo dobička se edni jako bogatijo, dočim drügi brezi usmiljenja prepadajo.

Mrtvi mašin kralüje nad človekom, industrija bole i bole dela človeka za lapca, tak da je človek postao samo člen v verigi proizvodjanja. Zakralüvao red, ki vničava vsakši višji, osební, človečanski smisel življenja. Ta razbrzdana sebičnost velekapitala je že skoro vničila vse stebre krčanske kulture, na šteri je slonela dozdašnjaja Evropa. V zdajšnjem gospodarskom življenji velekapitala ne vala nikša dühovna vrednost, pravica, lübezen, medsebojno občestvo i, t. d., so velekapitali prazne reči. Pravi družabni red, kak oznanja sv. oča Pij XI. v svojoj okrožnici i praktična kršćanska lübezen, vzgoja po načeli Kristuša, svetost zakona i družine bi zmerom mogli rešiti svet.

Reparacije.

Ostrost svetovne krize se najbole vidi v boji velik držav za vojne odškodnine ali reparacije. Nemška država se postavlja na noge i šče otresti „jarem“ velki vojni dugov. Hindenburg, predsednik nemške republike je povedao v začetki leta, da Nemčtja ne more več nositi svoji bre-

men. Izjava, štero je podao nemški kancler Brüning 9. januara angleško-mi poslaniki, da Nemčtja ne more več nadalüvati s plačili za reparacije, je zburkala celi svet kak bomba.

Ka pravijo Nemci? Pred vsem razburja drüge države enostranska odpoved plačil, za štere se je Nemčtja obvezala, da bode plačüvala po Joungovom načrti. Vsiljüje se pitanje, ali ne bodo Nemci enostransko gazili tüdi drüge pogodbe. Nemci očividno računajo s splošnov gospodarskov zmešnjavov po celom sveti. Če bi bio Hitler vodja nemški nacionalistov na vladi, bi bilo še to razumlivo.

Ka pravimo mi? Naša država je pač pripravlena na gotove koncesije (dovolenja) i žrtve, da se Nemcom odpomore rešitev gospodarske krize, ne more pa pristati na to, da bi Nemci kratkomalo popunoma odtegnili svoje obveznosti. Vej pa ma Nemčtja zavolo milijardnih kreditov, štere je dobila iz inozemstva najbolje vrejano industrijo i cvetočo trgovsko bilanco. Naša država pa je morala biti zavolo izostalih vojni odškodnin brezi edne cele milijarde dinarov v dobi zadnjega leta.

Ka pravi Mussolini? V pitanje reparacij je nepričaküvano posegeo Mussolini, šteri je povedao v „Popolo d' Italia“, da naj se vsi dugovje evropski držav med sebov kak tüdi vsi dugovje Evrope v Ameriki popunoma zbrišejo. Amerika pravi, da izsiljava od Francije prisilno dačo, kda zahteva od nje plačilo vsej štükov, sirovin i živeža, štera je Amerika pošilala med svetovnov bojnov. Vej se je pa to vse ponücalo za sküпно stvar v sküpní hasek. Nemčtja pa itak ne bo mogla plačati več visoki odškodnin.

Ka pravi Amerika? Vidi se skoro, da je Amerika glüha na takše predloge i da prosi na vsakši način penez nažaj, šteroga je posodila Evropi. Na konferenci v Lausani, bode ta očividno Francija i Anglija vzeli stališče, da se Nemčtji samo telko popüsti v koliko bi popüstila Amerika Franciji i Angliji.

Nacionalisti rešavajo svet z železnov rokov i štüki.

Naopačno rešitev svetovne krize so si zamislili oni, šteri radi majo divjo silo pretiranoga nacionalizma ali narodnosti.

Ti mislijo, da trbej postaviti predvsem lastno pokolenje, pleme, lasten narod nad vse i da samo močnejše pleme ma pravlcu v medsebojnoj tekmi zagospodariti na sveti. Te vrste narodnjaštvo se šopiri v Italiji, v Nemčtji, na Madžarskom i tüdi indri. Vsa politična, gospodarska, i drüga pitanja se morejo kak vči te nacijo-

nalizem razvozlati samo po železnoj roki posamezni nasilnikov, krvoločnikov. Dühovne, prosvetne dobrote, osebna sloboda, moralni red so tomi nacionalizmi prazne reči.

Nacionaliziranje cele Evrope bi pomenilo njeni konec, kajti jasno je, da se po istom načeli ravna tüdi Japonska i se bodo ravnali tüdi drügi narodi po sveti.

Grmenje štükov na daljnem vzhodi.

Kitajska čeravno 400 milijonska država, je v popunom neredi i ječi pod roparskimi pohodi vnoгих generalov i bolševikov.

Japonska, ki je popunoma vojaška država, i nacionalistično izrablja to notrašnja slabost Kitajske i se šče polastiti cele Mandžurije, štera je 5 krat tak velka kak Jugoslavija, šte 28 milijonov je lüdi i spadala dozda pod Kitajsko.

Rusija ne mara poseči vmes, zato ka se preveč ne zanese na svoje vojaštvo i se boji notrašnji sporov. Zato bi si raj z Japoskov delila plen Mandžurije. Toda v ozadji stoji Amerika, štera je proti Japonskoj nadvladi, to pa samo zavolo toga, da bi Amerika zgübila velke profite v Mandžuriji i tüdi v Kini če to dobijo Japonci, Amerika bi rada celo Kino mela kak ogromni odjemalni trg za svoje industrijske proizvode i zato obstoja velka nevarnost, da bodo začnoli grmeti štüki ob Tihom oceani.

Močna roka Anglije v Indiji.

Gandi je pali v ječi i prede na kolovrati. V Indiji pa počiva trgovina, kajti v protest proti njegovoj aretaciji so proglasili Indijci žalüvanje se zna z namenom, da z zapiranjem trgovin občüten kvar napravijo angleškoj trgovini. Velka je misel Gandija: razbrzdana tehnika (mašinje) naj se odpravi i siromaško lüdstvo naj se palig v deževni mesecaj preživlja s kolovratom, zato ka je prej angleška tehnika (fabrike) vničila industrijsko domačo obrt. Indija je toti prepojena z železnicami, cestami, napunjena z automobili, milijoni indijskoga lüdstva pa vmirajo v popunom siromaštvi i brezdelnosti. Dvojljivo je, če bode železna pesnica Anglije osrečila Indijo.

Brezposelni naj plačajo stroške svetovne krize.

Velika brezposelnost, štera vlada po celom sveti je rodila čüdne posledice. Veliki kapital izrablja siromaštvo delavcov v to, da sküša znižati plače delavstvi, štero za najnižše plače dela, naj samo ne zgübi dela. V tom slüčaji nejma delavstvo prav nikše obrambe v svojih rokah. Podjetniki

bi šteli zmanjšati svoje proizvodne stroške z nizkimi plačami delavcov. Plače delavstva v ništernih strokah so naravnost strašno nizke, posebno za ženski spol. Dostokrat samo nekaj sto dinarov na mesec (1.50 Din od vöre). Ni nikše dvojbe, da je to eden vnebokričečih grehov kapitalizma. Mednarodna zveza kršč. strokovnih organizacij je to opazila i zato zahteva, naj bi strokovne organizacije delavcov, sploj delavni slojev dobile pravico od države da ščitijo (zagovorijo) sklenjene pogodbe med delodajalci i delavci.

M. Sobota

— **Shod g. poslanca Benka** se je vršo v hoteli Krona. Na njem je g. poslanec poročao od teškoga gospodarskoga položaja i povdarjao, ka se ne sme misliti na znižanje dače, nego na to se more delati, da se cene naših pridelkov i živine zvišajo. V svojem govori je tajio istinitost raznih govoric, štere so se med narodom raznesle. Pri shodi se je organizirala zdaj jedino dovoljena stranka v državi, ki nosi ime: Jugoslovanska, radikalna, kmečka, demokratska organizacija.

— **Stečaj.** Trgovina Halmošova je prijavila na sodišči stečaj, ar ma več izdatkov, kak dohodkov.

— **Stavlen obrt.** G. Hartner, bivši poslanec i veleindustrijalec je zavolo teškoga gospodarskoga položaja stavo svoj obrat. Delavstvo je odpušćeno.

— **Dijaška meša** se služi z predgov od dnes naprej v farnoj cerkvi.

— **Igra v Martinišči.** Igro „Razbojnik v jami“ so predavali dijacje dnes tjeden z lepim uspehom.

— **Radio tricevni** z električnim pojačevalcem i z popolnov opremov se takoj proda za 1.800 Din. Pogledne se lahko vsaki den od ene do dveh v Soboti na Aleksandrovoj cesti, št. 18.

D. Lendava

— **Zadošćenje za cerkveno spravo.** Na staro leto večer, gda se je ljudstvo podalo v cerkev na zahvalno pobožnost, je neka zverina v človečoj podobi doprinesla v cerkvi grdstijo, od štere pravi sv. Paveo, ka se med kršćeniki ne bi smela imenivati. Gda so to moško zverino opazili, ki bršćas ne bila iz lendavske fare, je zbežala. Ali oblast njej je za petami. Za strašen greh nereda v cerkvi je cerkveno ravnitelstvo prepovedalo Naj-

svetejšega izpostavljanje. Gda se je to farnikom naznanilo, so bridko zajekali i županje so se izjavili, da so občine pripravne dati primerno zadošćenje milomi razžaljenomi Jezuš.

— **Poparilo se je** tri leta staro dete Čeke Jožefa z Dugoveških bregov i vmrlo. Drugo dete, ki se istotak poparilo, je v bolnici. Oča prvoga deteta, Maričike, je v Franciji.

Tifus je nastopo v okolici D. Lendave i se širi.

Slovenska krajina.

— **Marijin List** je gotov i se razpošlje z temi Novinami. Je na lepom papiri tiskani z štirami lepimi novimi slikami notri i z dvema novima slikama na platnicaj i na prvoj naslovnoj strani. Lepo Marijino sliko na platnice so nam poslali g. Julij Kontler šolski upravitel v Prihovi, ovo drugo na 1. stran nam je pa narisao g. Jakob Karol slikar iz Lipovec. Teva dva gospoda sta naslikala dve lepivi slici tūdi za dečinski list „Marijikin Ograček.“

— **Širitelom!** Z Marijinim Listom vam pošilamo z ednim „Marijikin Ograček“ za deco. V vsako hišo ga odnesite. Nedužnoj deci dajmo priliko da nedužna ostane. Najmenje 5000 naročnikov mora meti dečinski list, če šće živet. Dovolite starišje, da de živo.

— **„Marijikin Ograček“** se zove list za našo neodraslo mladino. Na prvoj strani je slika, štera raztolmači pomen listeka. Marijika okapa v ograćeki, šteri je z trnjom zagrajeni, lelije. *Te lelije so dūše vaše dece, dragi starišje.* Naj je z pomočjov deteta Marijike obdržimo na pravoj poti, da ostanejo nedužne, smo se odločili listek izdavati. Samo dečici na hasek, vam starišje pa na veselje smo te trūd na sebe vzeli. Dečiča komaj čaka svoj listek. *Starišje, vošćite za občuvanje nedužnosti svoje dece letno 4 Din. „Marijikin Ograček“ izhaja vsaki mesec i košta na tri mesece samo 1 Din., na leto 4 Din.* — Uprava.

— **Pozdrav pošilata** iz Francije: Sukič Milan ino Raleklo Treza vsem svojim domačim, posebno pa radovskim prijatelom.

— **Naročnikom.** Širitelje nas prosijo, da si vsaki, ki le more pride po Novine ali koga pošle po nje, ar dostokrat zavolo betega ali drugih neprilik neje mogoči širiteo sam po hišaj nositi. Najboše je tak, kak smo že javili, naj se poišće kakši brzen deček ali deklica i teva naj mesto širitela razdelita po vesi naše liste i zato brezplačno dobita te. Dnevnik „Slovenec“ ma takše male širitele, pa ga trbe okoli nositi. No i kak goreći so tej mladi apoštolje v širjenji

kršćanskoga lista. Naši mali naj bo-dejo tūdi takši širitelje!

— **Beltinci.** Vmrli so stari g. Novak. V njih je zgūbo akademik Novak Vilko svojega dedeka. Njemi i vsoj rodbini naše sožalje. — **Pesmarski zbor,** šteromi je bio en čas prepovedan nastop na dilaj, pali vrši svojo dužnost. — Niki človek nam pošila grda pisma brezi podpiska. Potom znamo, da poštenoga imena nema, ar ga skrivle. To záto naznanje dámo, da se ne bi ešće gde indri što tak daleč spozabo — na sramoto našoj krajini.

— **Črensovci.** Oblast zvedavle, kakše nerednosti so se vršile svetke pri nas. Nerednosti neso bile velike i cerkvena oblast že rešava celo zadevo. Većina krivcov se je že javila i obećala, da se več nede v cerkvi lūćala z jaboki i nikšega nereda nede delala.

— **Spoznavajo nas.** Izdani je novi zemljevid Slovenije, na šterom se naša krajina ne imenūje več „Prekmurje“, liki *Slovenska krajina*, kak je naš katoličanski tisk že pred bojnov pisao. Zadnji čas se preci piše od naše krajine — najmre ne hujskanja po novinaj, liki širi se istinsko poznavanje naših prilik. Tak so v preminočem leti izišli spisi od Slovenke krajine v ednom češkom vućenom listi; v „Dijaškom koledari,“ v Mohorskom kalendaru z već podobami, v božičnom „Slovenci“ opis našij božični návad. Želemo, naj bi naši domači sinovje sveti pokazali istinski obraz naše krajine.

— **Deset let** je minolo na Novo leto, ka je mro beltinski plebanoš *Števan Kūhar*. Pri toj priliki popravimo, da je ne mro 1921., kak je zapisano na nagrobnom spomeniki.

— **G. Bistrica.** Zekutor se je več dni mūdio pri nas i jemao gor za odajo našo vrednost, štere nismo mogli odati. Zvūn par hiš je prišla cela občina na boben, ar ne mogla s kem plaćati dače. Iz srca želemo i tūdi prosimo oblast, da nam spravi dobre kŭpce za marho i svinje kak i za kukorco. Dačo radi plaćamo, ali zdaj nemamo z kem jo plaćati.

— **Zgūbila se je** Žalig Martina, po domačem Matjašecova žena v Črensovcih. Lani njej je dete vmrlo i mlada mati si je to tak na srce vzela, da se je v razumi nekaj zblodila. Pred par dnevi je nekam odišla i ne ve se kama. Ki bi njej na sled prišo, naj to javi moževi i materi. — Kak smo zvedili, je zgūblena žena gornajdena v sosednoj vesi.

— **Zimski kmetijski tečaj** v Bogojini se bo zećeo dne 21. t. m. s podporov kr. banske uprave v Ljubljani. Tečaj se bo predvidoma vršo

do 25. 2. 1932. Predavali bodo strokovnjaki iz D. Lendave, Beltincev, Rakičana i M. Sobote. Na programi so sledeći predmeti: poljedelstvo, živinoreja, sadjarstvo, vinarstvo, šumarstvo, rojarstvo, higijena, kmet. pravo, kmet. knjigovodstvo i združništvo.

— **Nesreča v šali.** V Beltincih v hoteli Krona se je mladina šalila, kak bi eden ovomi roko potro. I iz šale je prišla britka istina, Kūharovomi Lujzeki z Ižekovec je neki Lipovčar roko potro.

— **Pregled rodovniških društva.** Te dne je pregledao rodovniška društva v Slov. Krajini g. inspektor Zidanšek.

— **Delavci, ne pozabimo,** da moramo vsi biti člani zadrūge Delavski dom v Soboti, zato se paščimo, da se do slednjega februara vsi priglasi mo v njeni pisarni, ki je v Kolodvorski ulici, št. 5 i uraduje vsakši den od edne pa do pol tretje vore popoldne, v nedelo pa od desete i do pol edne. Torej se popaščimo, da ne zamudimo!

— **Dokležovje.** Dne 6. jan. se je začela kmetijska nad. šola pod vodstvom g. Tratnjek Davorina, šolskoga upravitela. Rednih vučencov je 42. — Jan. 17. se je začela gospodinjsko nad. šola, štero vodi gdč. Colnerova. Vučenic je 28.

— **Povest „Strelov i plinom“** več ne bo izhajala v Novinaj. Tak želejo g. Kolenc, ar dajo povest pri g. Hahni štampati posebi i bo skoro gotova. Vsaki si jo lahko küpi v tiskarni.

— **Nazaj k Materi.** Od 18. do 25. januara, to je od goda „stolice sv. Petra apoštola“ do goda „povrnenja sv. Pavla apoštola“ se vršijo v katoličanskoj Matericerkvi molitve, da bi se vsi ločeni kristijani povrnoli nazaj, odked so se ločili, to je v katoličanskoj Matercerkev. Ta molitev se zato posebno za luterane, kalvine, unitarce, metodiste i druge ločene kršćenikeopravla. Dnes je v te namen v vsakoj cerkvi molba Najsvetejšega. Jezusa milijoni prosijo, naj se ločeni bratje nazaj povrnejo k Materi. O, opravimo jo pobožno. Neizmerno moč bi dobili, ki v Kristuša verjejo, če bi bili v Njem edni, kak je On i Oča edno. Kak nači bi zgledno tüdi naš kraj, če bi bili vsi edni kak smo pred 300 leti bili. Molimo! — *Pripomnimo*, da da je to molitev začeo luteranski farar *James Paul Francis*, ki se je povrnio i postao katoličanski dūhovnik približno pred 25 leti.

— **Ali pri nas nega nevol?** V dnešnji teški časaj so se vsa poštena društva zedinila v tom, da se ne prirejajo nikši plesi i nikše veselice, gde bi se brez potrebe trošo penez. Na Češkom je cilo državna oblast z za-

konom prepovedala vse plese i podobne veselice. V preveč teški časaj živimo. Miljoni drgečejo v toj zimi, ar nemajo s kem bi si zakürili i nemajo s kem bi se nasitili. Tüdi v našoj krajini je siromaštvo tak veliko, da bi se človek najležej bridko zjokao. Na žalost pa vidimo, da Sobota i njena okroglina pleše i pije pa zapravla penez, kak da bi se štela v dnešnji teški časaj iz siromakov naravnoč norca delati. Naznanjeni je že palig novi ples, šteroga priredi sportni klub Mura v Soboti. Muziko majo cilo iz Maribora naročeno. Po celoj državi, po celoj Sloveniji so se to zimo vsa poštena društva odpovedala raznim plesom i veselicam. Mi pa, ki smo v velkoj većini v istini lačni, bos i si nemamo kaj obleči, moramo velke plese prirejati, da s tem zakrijemo pred svetom svoje telovno pa dūševno siromaštvo. Ka bodo nato drügi od nas gučali, to pa ništerne naše lüdi strašno malo briga. Samo edno ne razmimo pa nemremo znati, što je tisti, ki se v tej teški časaj tak brez lica z nas vseh norca dela.

— **Šmarnica prepovedana.** Sreško načelstvo v Murskoj Soboti je opomnilo vse župane, naj naznanijo lüdem, da se po novom vinskem zakoni več nindri nesmi odavati vino iz takzvani samorodni trsov, kak so šmarnica, izabela, othelo i podobno.

Šmarnica se nesmi tržiti ne doma ne v gostilnaj. Vsakši sam jo sme piti nego tržiti je nišče nesmi. Što bi delao proti tomi zakoni, bo kaštigani z zaporom od 7 do 30 dni i s penezi od 100 do 10.000 Din. Radovedni smo, če bi se ednok vsem našim gostilničarom preiskalo vino, kelki procent vceplenoga vina bi najšli v njüvi lagvaj.

— **Što potrebüje okrepčila,** posebno što je zaposlen v zaprtih prostorih, ta se zanesljivo varje z jačanjem mišic i kit, kak tüdi s pospešenjem krvnoga toka s Fellerovim Elsafliudom, tem sprobanim domačim sredstvom. Posküсна steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 posküсных ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnari Eugen V. Feller, Stubica Donja, Centrala 146. Savska Banov.

Dnevne novice.

18 milijonov brezposelnih. Mednarodni urad za delo v Ženevi je izračunao, da je v 25 glavnih produktivnih državaj sveta 18 milijonov brezposelnih delavcov. Vse države so zabeležile število brezposelnih edino samo za Ameriko šče ne popunoma gotov, kelko jih ma. Guči se, da znaša njeni odstotek 20% delavnoga lüdstva. Najhüjše tere brezposelnost Nemčijo, Avstrijo i Italijo, pa tüdi Japonsko i Polsko. S problemom brezposelnosti se bo bavila posebna konferenca, ki je sklicana v Ženevo za 12. aprila.

Književna slovenščina.

Nadškofu Sedeju v slovo.

F. S. Finžgar je posvetil v „Mladiki“ spominu goriškega nadškofa te le prekrasne vrste:

Ko bi od pokojnega nadškofa prav ničesar drugega ne vedel kot to, kar sem videl, bi ga moral globoko spoštovati. Videl sem v Gorici njegov nadškofijski dvorec. Videl sem ga v povojni dobi, ko je divjala tolpa, v kateri ni bilo ne drobca več nekdanje rimske kulture, kaj šele, da bi govoril o kršćanski! Vse stene pritličja nadškofove palače so bile en sam divji madež. Kletve, psovke, grožnje so bile s črnimi črkami napisane po steni. Kot bi se čeljusti zverin režale iz ometa. Za temi stenami, za temi gluhimi okni je bival nadškof Sedej. Njegova grehota, ki je izzvala tolpo, je bila ta, da je bil slovenske matere sin, slovenske zemlje sad in ni mogel in ni hotel in kot katoliški škof ni smel biti izdajavec svoje matere, svoje zemlje in svojega ljudstva. In za to zvestobo je trpel desetletje. Hotel je biti dober pastir. Dober pastir da življenje za svoje ovce. Sedej

je dajal življenje zanje, dajal od kaplje do kaplje, dokler ni kanila zadnja in je z njo vred omahnil sam v naročje smrti — in v objem Pastirja, ki ga je pozdravil: „Pridi, dobri in zvesti!“

Ob smrti takega moža obstane naša begotna misel. Sredi sodobnega nemirnoga pljuskanja, ko gre do valovi nečloveških strasti do vrha, ko je človek človeku zver in ne več brat v Bogu, ko svet nima ničesar več, kamor bi se trdno prijel, ko je čas, ki bi ga Izaija popisal po svoje: „Kaj, da je zvestoba postala vlačuga? Kaj, da so prvaki nezvesti in pajdaši tatov? Vsi ljubijo podkupnino in letajo za nagradami, siroti ne sodijo pravice, pravda vdove ne pride pred nje,“ — se nam zazdi moža, ki je stal trdno kot hrib, pod katerim se je rodil, le še trikrat škoda. Vemo pa in veseli vemo: Klonil ni, zrušilo ga je. Kako boli čredo, ko ni več pastirja, kako vernike, ko bo kmalu slovenski oče naš otrok državni zločin, tega ne morem ne presoditi ne občutiti. Z njim žalujemo, z njim upamo. Pot odrešenja vodi čez Kalvarijo.

NEDELA

Septuagesima.

Vu onom vremeni pravo je Jezus vucenikom svojim priliko eto: Spodobno je kraljestvo nebesko k cloveki hižnomi gospodari, ki je vö šo vgojčno rano najimat delavce vu gorice svoje. Pogodo se je pa z delavci za eden sod na den i poslao je nje vu gorice svoje. I vö idoči okoli tretje vöre, vido je druge stoječe manjkivajoče i velo je njim: Idite i vi vu gorice moje i ka bode pravično, dam vam. Oni so pa odišli. Pali je pa vö šo okoli šeste i devete vöre i včino je spodobnim talom. Okoli edenajsete je pa vö šo i najšo je druge stojče i veli njim: ka eti stojite celi den manjkivajoči? Veliyo njemi: da nas je nišče ne najao. Veli njim: Idite i vi vu gorice moje. Gda bi pa večer gratao, veli Gospod ti goric vancari svojemi: zovi delavce i daj njim najem, začevši od slednji do prvi. Gda bi prišli zato, ki so okoli edenajsete vöre prišli, vzeli so po ednom sodi. Pridoči pa i ti prvi, štimali so, ka več vzemejo: vzeli so pa i oni po ednom sodi. I kda bi vzeli, mrmrali so proti hižnomi Gospodari, govoreči: eti slednji so li edno vöro delali i prigiljne si nje k nam včino, ki smo nosili dneva bremen i vročino. On pa odgovoreči ednomi med njimi je pravo: prijatel, ne činim tebi krivice; ne li si se za eden sod pogodo z menov? Vzemi, ka je tvoje i idi; ščem pa i etomi slednjemi dati, kak i tebi. Ali je ne slobodno meni činiti, ka ščem? Jeli je oko tvoje jalno, ka sam jas dober? Tak bodo ti zadnji prednji i ti prednji zadržni. Ar ji je dosta pozvani, malo ji je pa odebrani. (Mat. XX.)

Od hižnoga zakona.

II.

Ar samo Bog ma pravico mož i ženi juš dati na takše činenje, po šterom se clovek poprime, ar Bog je Gospod vsakoga tela, od njegove vole visi vsako telo, On zadržava vsako telo; brez njegovoga dopušćenja možki i ženska nemreta meti nikšega juša eden do drugoga; za toga volo je veliki greh, či ljudje zvün hižnoga zakona eden ovomi prekđajo svoje telo; ar toga juša nemajo, te juš Bog vu hižnom zakoni da ljudem, najmre mož i do lastne žene i ženi do lastnoga moža. I tak ka je zvün hižnoga zakona veliki greh, tisto je v hižnom zakoni od Boga nastavleno pošteno delo, k šteromi Bog z svojov vsamogčnostjov pristopi, kda k clovečemi semeni nemrtelno dūšo stvori i tak se clovek poprime. — Ali dragi kršćeniki, kak nevolen i kak slab je clovek, kda se narodi? Mali clovek, ali dete pa nikaj nemre, nikak si neve pomagati. Či bi ga mati dugi čas ne hranila, ne prala, ne varvala, ne bi živo ostalo. To nam znovič keže eden čin hižnoga zakona, *najmre deco gorivzgajati*. Vidite dragi kršćeniki, zato more biti med možom i ženov stalna, nerazločliva zveza, ar vzgoja decé to žele. Što bi se trüdo z malov decov, što bi je gori hrano, či med roditelami dece nebi bilo stalne zveze. I tak

je Bog ob drugim zato nastavu hižni zakon, *to je te drugi cio hižnoga zakona*, naj roditelje, mož i žena redno gorivzgajata svojo deco. Te cio znovič svedoči, ka je hižni zakon sveto delo i ka more biti sveto delo. Ar ka je dužnost roditelo? Gorivzgajati svojo deco, štera so na boži kep stvorena, štera majo nemrtelno dūšo. Tak roditelje morejo svojo deco gorivzgajati ne kak neme stvari, nego kak bože sine, kak bože sluge, šteri so na to pozvani, naj Bogi na diko služijo. Ali to roditelje nemrejo spuniti samo s telovnimi sredstvami, nego tū je potrebna boža milost, štero Bog po svetom hižnom zakoni podeli roditelam. — Vzgoja dece i druge vsakdanešnje potrebčine moža i žene nam kažejo *ešče eden tretji cio hižnoga zakona*. Te cio je tūdi sam Bog vöpo-vedao, kda je žensko stvoro, najmre to je pravo: „Ne je dobro cloveki samomi biti; stvorimo k njemi spodobno pomočnico.“ To je tretji cio hižnoga zakona, naj clovek ma pomoč; mož naj ma vu ženi pomočnico i žena naj ma vu možu pomočnika. Vi, ki že dugši čas nosite jarem hižnoga zakona, dobro znate, ka clovek z hižnim zakonom dosta trüdov, težav, križov vzeme na sebe; eden sam bi je jako, jako teško prenašao, nego dva vküp je ležej nosita, či žive med njima zakonska ljubav. Hižni zakon je jarem, šteroga dva moreta nositi. Hižni zakon more biti ta najvešše prijateljstvo moža i žene; prijateo prijatelji rad odpusti, njemi rad pomaga. Tak je pravo Bog: „Stvorimo cloveki pomočnico.“ Zato mož vu ženi vu istini more pomočnico dobiti, ne ešče vekši križ; i žena vu moževi more pomočnika i dobroga prijatela dobiti, ne divjega mantrača.

Dragi kršćeniki. Bog je vse na svojo diko činio. Hižni zakon je tūdi na svojo diko nastavu. I Bog svojo diko po hižnom zakoni te dosegne, či ljudje hižne zakone z takšim namenom sklenjavajo i obdržavajo, na kakši namen je Bog hižni zakon nastavu. Namen boži je pa to bio, 1) naj se cloveči rod gori drži i povnožava, 2) naj se deca za bože sine i herb-nike nebeskoga blaženstva gori vzgajajo i 3) naj ljudje vu zemelskih potrebčinaj majo stalno i gvüšno pomoč. Ki kaj drugo išče vu hižnom zakoni, tisti blodi i nesrečo si spravla. Zrok velikih i vnoгих nevol i skvarjenja lüdi je, da stariše z hižnim zakonom svoje dece grdo trgovino delajo. Stariše pač majo dužnost svojo deco opominati, njim navuk dati. Nego toga juša stariše nemajo, ka bi oni odločili svojemi sini ženo, ali svojoj čeri moža, to je dober tanač njim morejo dati, ali prisiljavati jih nesmijo. Ar k hižnomi zakoni je neobhodno

potrebno, naj mladoženci majo med-sebojno ljubav, naj je natura i dūša vleče ednoga k ovomi. Če stariše prisiljavajo svojega sina ali čer na hižni zakon, šteroga sin ali hči nešče; strašno odgovornost vzemejo na sebe pred Bogom. Keliko greha, preklinjanja, prelomljenja zakona i druge nesreče se godi zavolo toga, ka stariše sina ali čer prisiljavajo na zakon, k šteromi sin ali hči nema vole! Što de davao račun za te grehe pred Bogom? V prvom redi tisti nespametni stariše, v drugom redi pa tūdi sin ali hči, zakaj privoli, zakaj laže? To je sramota, ka eti moremo viditi! Siromacke ešče na vekše po svojoj voli. . . Ali ti bogatejši po poželivosti starišov. . . Ar skem več što ma, stem bole je lačen! Grda poželivost za bogastvom je oslepi, nevidijo velikoga prepada, vu šteroga svoje dete sünejo. Pred njimi so vnoге žalostne pelde, pa jih neščejo viditi. Dragi kršćeniki, vu težavaj zakonskoga življenja je velika tolažba ta vest, ka si je što sam zvalo svoj hižni zakon; sam sam si zvalo, zato je boža vola bila, zato spoznam v tom bože odločenje i zato ščem svoje težave mirno nositi. Ki si je pa ne zvalo sam svojega para, tisti etak misli, či bi si drugo vzeo, ali drugoga vzela, te bi ne tak bilo; zakaj jas morem zdaj to trpeti, to so mi moji stariše krivi. Ka nadomesti tomi tisto tolažbo, štero drugomi ta vest da, ka njemi je Bog odločo. . . Ali dragi kršćeniki mladoženci si dostakrat tūdi nespametno odeberejo svoj par; ar samo na zvünešnje, na kožo gledajo, srca, jakosti negledajo. Koža povehne, te so pa nezadovolni, ar pod pisanov kožov ne najdejo dobroga srca, jakosti. Vsaki clovek tisto najde, ka išče: ki samo kožo išče, tisti nemre najti jakosti, dobrote; iščite jakost, iščite bogaboječe srce, te najdete jakostnoga, dobroga tovariša.

Dragi kršćeniki. Sreča cloveče družbe od toga visi, kak sklenjavajo i kak obdržavajo ljudje hižni zakon. Kde se dužnosti hižnoga zakona ne obdržavajo verno, tam cvete cvetje pekla: svaja, preklinjanje, pijanstvo, zdvojenje, ludomorstvo, praznuvanje i nesrečna smrt. Či hižnoga zakona ne držijo za sveto zvezo, te se cela družba vküp porüši. Ar familija je temelj občine, fundament orsaga i podlaga cele cloveče družbe; če je fundament gnili, te je vse vkraj. Naj te fundament ne bode gnili, nego zdrav i trden, zato je posveto Jezus hižni zakon, ino ga je za sacrament včino; naj mladoženci po sacramenti miloščo dobijo, da bodo svoj hižni zakon sveto obdržavali i tak vremenito i vekivečno zadovolnost najdejo. —

† SAKOVIČ JOŽEF.

POSVET.

Naš jezik.

Si že gda pomislo, ka je jezik, šteroga gučiš? Misliš, pa želiš, naj zvedi drugi — spregovoriš, tvoje misli pa želé zaživéjo v glasi! Je ne to veliko čüdo? V guči živé tvoj düh, zato je jezik kak gledalo, kak slika Tvojega dühá. Ne je li záto jezik vse lübezni vreden? Kak čüdüviti je jezik: rasté kak drevo; dete je nemo, pa začne z glasom posnemati starejše, ali kak sirmaški je te ešče njegov jezik, samo navadne zvünešnje stvari zná imenüvati. V šoli pa doma se njemi s časom povnožáve spoznavanjé düševni i zvünešnji stvari i stem se njemi spunjáve tüdi jezik. Odraščeni človek zna vse, ka vidi pa misli imenüvati s pravov rečjov — to je najveške bogastvo človeče!

Naš jezik je *slovenski*, šteroga so gučali naši očacje že pred jezero leti — pa nam je zato tem dragši. Če znaš šteri drugi jezik, ti je to samo pomoč, ka se s tühincom razmiš; pri slovenskom jeziki pa čütiš, da te on véže z našim celim narodom, ki žive na vsoj slovenskoj zemli kre Müre, Rabe, Drave, Save i Soče — ne samo v Jugoslaviji, tüdi v Italiji, Avstriji, na Vogrskom, v Ameriki, po vsem sveti. Istina, da se po različni krajaj malo inači guči kak pri nas — eli to je pri vsakšem jeziki tak. Zato pa mámo eden pismeni jezik, šteroga se včimo po vsej šolaj, da lejko štemo vsi iste knige pa spoznavamo bogastvo slovenskoga jezika. — Naš jezik je podoba slovenskoga dühá, slovenskoga značaja pa čütenjá. Záto *ga lübi!* Ne mešaj v svoj guč nikše tihinske reči, ka je posebno grda na-

vada med nami! Lübi slovensko pesem, čti slovensko knigo, naj te ona vodi v lepo življenje slovenskoga jezika. Ne pozabi, da je tvoj ponos, biti Slovenec i lübiti svoj lepi jezik, šteroga te je navčila mati!

Modrost. Či mi nemreš pomoči, pa mi bár ne delaj neprilik. (Slovenski pregovor.)

Odpüsti eden lüdski grej ino Bog ti odpüsti dva tvojiva. (Ruski pregovor.)

Grdi, ka nega bole grdoga, je pijanec — eli sedemkrat bole grdá je pijanka, (Slomšek.)

Penez se lejko povrné, dobro ime pa žmetno eli nigdar ne. (Slomšek.)

Tüdi reč buje človeka. (Slomšek)

V DOBI NAHODA

kda kašlamo i smo zasluženi, kda nam preti gripa, te je Fellerov bolečine pomirjüjüči Elsafluid, to odlično sredstvo i kozmetikum prava tolažba v hiši. Posküсна steklenica 6 Din., dvojna steklenica 9 Din. povsedi. Po pošti 9 posküsnih ali 6 dvojnih ali 2 velikivi spacialnivi steklenici 62 Din. franko pri lekarnari EUGEN V. FELLER, Stubica Donja, Centrala 146. Savska Banovina.

Vesele novine.

Píše Dolenski Marko.

V zadnji dnevaj smo razposlali po dolinski ino gorički pa bojnečki vesnicaj naše naglejüvače, poročevalce i pisače, da bi znalükali, pozvedili i zapisa.i, ka se v tej vesnicaj kaj novoga godi. No, pa tej verni slugi so spunili našo želo i so nam sposlali novice tak imenitne i glasovitne, ka se takše ne godijo nej v Parizi, nej v Lüblani pa niti v Budinpešti nej. Li poglednimo si je.

Dnevne novice. Naš naglejüvač, šteroga smo v Čerensovce poslali, nam brzojaví, to je telegrafera, da si čerensovčarje ščejo roje naročiti z Amerike. Zvedili so najmre od ednoga človeka, ki je z Amerike prišeo, ali boleповедано, šteroga so po šupi tam odnet stírali, — da so v Ameriki tak velke včelé kak cecatji teoci. No i čerensovčarje, ki bi se na hitroma radi obogatili, neščejo zamüditi lepe prilike, nego kak najprvle ščejo meti takše roje. Nad tem si pa ne terejo glave. kak takša včela notri v koš ide; pravijo najmre ka je to njena briga.

Pisač, šteroga smo v Polano poslali, nam telefonera, da se je tam te dneve narodo dečak, šteri tak velke mustače ma kak oča. — Tü moremo pripomniti, ka bi to samo te bila zaistino velka novina, či bi si te oča mustačov ne bi brio.

Naš pisač, ka smo ga v Teš... vce poslali, nam piše eta: Teš... včarje že dugo časa opažüjejo, ka po njüvi njivaj vnoči penezi cvetejo. To so prej tisti penezi, ka je je Törk tam zakopao, gda je zadnjikrat razdirao po našoj slovenskoj krajini. Po tej penezaj že vnogoga teš... včara boli srce! Zato pa zdaj prosijo bojnečko vlado, naj bi njim dovolila, ka bi oni slobodno te peneze poiskoli, pa je vö odkopali. — Či se njim to posreči, do meli penez zadovolje, pa njim te znan hiže tüdi nedo duže kazale golih reber.

Osební glásje. Törjanski živnozdravnik je prišeo s počitnic; — Beltinski župan se je odpelao na par dnevov v Lüblano.

Sodnija. Od sodnije smo dobili sledeča: Bistričanci, ar mokre ribe

Na Krajskom, Koroškom ...

Narodna.

Na Krajskom, Koroškom
Hajdina cvete.

Edna dekla jo žéla,
Jo roka boli.

Čomra, čomrarija, ojlerijala!
Poglejte njoj roke,
Kak žülnate ma.

Tri dni jo je žéla,
Tri snope nažéla;
Poglejte njoj roke,
Kak žülnate ma!

Tri dni jo je mlatila
Tri litre namlatila;
Poglejte njoj roke,
Kak žülnate ma!

Tri dni jo je kühala,
Tri litre nakühala;
Poglejte njoj roke,
Kak pečene ma!

Tri dni jo je phala,
Tri litre naphala;
Poglejte njoj roke,
Kak žülnate ma! Zapisao: Š. K.

(Iz zapüščena + Kühar Števana z
Bratonec.)

Mihael Mihajlovič Fujsov:

Potnik pod večer . . .

O ta megla! Vse dneve se vlačí po polaj, iz jütra v večer, šče okoli poldne si ne obriše den ščista oči. Tam od Ledave pô tistih bregaj ob Ledávi i Črnci ob logaj naprej mimo Törnišča i se zaokrozi proti Müri k Ižekovcom i Melincom, leži nad vsemi tremi Bistricami i po Polani z Gospockim prek po Kapci, Koti do Treh Mlinov i Čentibe. Ne ravno debela i gosta, ali tak se vlačí kak pijanec, šteromi, je vse edno, prenočiti v tom jarki ali v drugom.

Tiha so pola i mrkla, kak da bi se betežasti človek vlego k počitki, komaj da včasi zazdehne, tiho i skrivnostno. Tiha so pola... Jesen jih je küšnola i so kak na smrt obsojena omahnola i zaprla oči. Senožeti so rjavozelenkaste, cmüde so se razrastle po njih i šerjé se je štelopognati vujška, pa je zarjavelo i obstanolo. Rakitavi i vrbovi grmi, raztreseni ob mejah, se stiskavaju k zemli kak v strahi. Včasi se iz toga ali onoga vzeme zavec. Visika trava je v takših grmaj i tam so dobra ležišča za nje. Leno se spreha od grma do grma, zajde včasi na polja, dokeč je bilo šče kakše zelje i repa. Mogoče, ka se šče tü pa tam pasejo krave, zaspano i brez vole, ali pasejo se li. Pri logi si zakürijo pastirje ogen, pečejo krumpke. štere so zdoma prinesli i se segrevlejo pri plameni.

Potihnola je cesta... Tak gda-gda šče ropočejo po njoj kola, ali

lovijo, so obtoženi pri starom Motvozi pa do tri leta vu vozi.

Ednoga šošlara, ki rad k sodniji hodi, je sodec zavolo grdoga oponašanja s hiže nagnao.

Gospodarske novice. Renkovčar, gda tele ostavlja, prinese v štalu kühanco i ž njov prve vdari trikrat tele po gobci, potom pa ravno tak kravo. trikrat i to dela zato, da krava ne bi mükala za tele, tele pa ne bi blejalo za kravo.

Zdravilstvo. V I so najšli vrastvo za krof; zato naj pazijo na to vsi mürčarje. To vrastvo se zove „fajnsčekova mast“ i si jo vsakši lahko doma napravi. Dela se pa etak: Na fajnsček v zorje se more nabrati jegnjedovo popovje i to popovje more med poldnom ocvreti v takšoj masti, štera mast je od ščista čarne čoke. S tov mastjov si more potom krof mazati, gda mesec dolberé, to je od punoga do mladà. Pri mázanji more nas križ voščiti pa na zvezde gledati. Što ščé, ka bi njemi to vrastvo kaj valálo, on nesmi na fajnsček celi den nikam zdomi, nego doma pri peči more sedeti i zvün toga nigdar ne žganice piti.

AGRARNE ZADEVE

Razlaga agrarnoga zakona. 64 §. Gda postane odločba razlastitve pravomočna i gda plačajo agr. intereseoti 5% za kolonizaciju od cene agrarne zemle, te izroči komisija odločbo razlastitve finančnoj oblasti zavolo pobiranja letnih rat za odplačilo agrarne zemle kak i sodišči, da se vse vkniži.

65 §. Gda postane odločba razlastitve pravomočna se na zahtevu

da što pela k mlinom, ali pa repo z njive. Na obeh straneh so zadremala polja. Tü pa tam je pognalo žito i pšenica, tam so nehali, kak so izkopali krumpke, posekali kukarišče. Kak soldaki na fronti, so se postavili küpi kukarišča i strmijo sam Bog vej kama . . .

Nemarno i počasi so se pripogibala tela, stegüvala so se roke, primale za hladno i vlažno nat repe, mikale beli nikelko zamazani sad i oster nož i repača sta odsekavala zelenje i korenje i metala repo, liki sklečica debela na küp. Petero lüdi je tiho i brez reči mikalo repo. Samo včasi je što povedao reč, pa boječe, bole za sebe i je potühno, kak da bi se zosagao. Lehko, ka šče so ne vsi čüli, nihče ne nikaj odgovoro. Delali so, njih misli pa so romale Bog zna gde. Mogoče so odkopale iz globine mladost, mogoče so brozgale po kesnejših letih. — Ženska — že precl

banske uprave dovoli, ka se sme tržiti tista zemla, štera ostane veleposesniki. Ravnotak se zbríše uradno na agrarnoj zemli prepoved, ka se ne bi smela ta odati od agrarnoga interesenta kak i vse druge prepovedi, štere so zavolo agrarne reforme bile vknižene, se odstranijo.

Meso za svatbe. Več naših zadrugarov nas je prosilo, da zakolemo govedo za gostüvanje. Obveščamo je, da dnes 24. jan. že mamogovedino po najnižšoj ceni, ar si ne računamo haskov. Govedina je mlada. Če bi kotrige več mesa nücale za gostüvanje, naj nam javijo.

Breje kobile k odaji. Zadruga ma dve brejivi kobili k odaji. Ki šče k dobroj fajti priti, naj se javi pri njej.

Konje, dobre vozce, ki ma k odaji, naj je ponüdi zadrugi.

Pošta upravništva.

Gjörök Fr. Martijanci. Čeke daji iz tiskarne poslati. Vsi trije dobite kak lani. **Sapač Janoš, Dankovci.** Vse v redi i ostalo na „Dom sv. Frančiška“ 67 Din. Bog povrni. Kalendarov 10 poslali so plačani. **Frumen M. Ferme de Loges.** Penez prišo. Pozdrav brezplačno objavili. **Šbül Alojz, Srdica.** Celo leto dobiš pri Gabri brezplačno Novine i Marijin list. Na Dom ostalo 35 Din. Bog plačaj. **Vogrin Štefan, Rakičan.** Vse dobiš na svoj naslov. **Črpajak Alojz, Segovci.** Za lani je duga 6 Din. poštnine. Za letos je za vse cena ravnoteliko, to je 66 Din. **Vogrinčič Marija, Cankova.** Poštnino smo vam odračunali, tak mate še 80 Din, staroga duga. **Tanacek Franc, Vadarci.** Na lansko leto vse plačano. **Gaber Franc, Srdica.** Hčeri vse poslali. Frankov i pozdrava dozđaj nesmo dobili. Od sinovine naročnine se vam v dobro zračuna 4 Din. Godar lani već plačao 20 Din. Vi ste pa već plačali 24 Din. Tak se vam letos odračuna od naročnine 48 Din.

stara je prignjena nizko mikala. Küčala jepa se tak dale premikala. Bole bi jo bolelo, če bi se stegüvala. Vüšta so njoj vsigdar migale, kak da bi gučala ali pa molila. Poleg nje se je zamislilo dvoje dekeo, edna slüžečka, edna pa sosedova. Včasi se je štera kaj zamislila, povedala ovoj poleg sebe i ta se je samo nasmehnola, ali pa kak da ne bi čüla i da je nikaj na sveti ne briga. Stari mož je redko i mokro pokašlavao, delao, kak da je sam na polji, šče pogledno ne ovih. Zđaj pa zđaj si je zbrisao z debelim rokavom pod nosom, odked se njemi je vsigdar cedilo. Tüdi iz oči so njemi tekle skuze. Pri njem pa je delao stočasti dečko okoli štiridesehtih let. Včasi se je zosagano zgledno po ovih, kak da bi rad kaj zvedo ali povedao, tüdi vüšta je včasi odpro, pa denok nikaj ne gučao; kak da bi se zosagao toga večnoga mučanja. Obraz je bio redno poraščen z bel-

Odračunali smo tüdi poštnino, tak je še 390 Din. duga na lansko leto. Vrečiča počakamo. Blok poslali. Če ga nemate, nam javite. **Lajnsček Ludvik i Titan Fr. M. Sobota.** Kalendar dobita na konci leta brezplačno. Če pa toga ščeta meti, ga dobita za 4 Din. v tiskarni. **Sedmak K. Banlije.** Poslali smo vam kalendar i „Pripravo na smrt“. Na lani je še 25 Din. duga. **Pozvek Franc, Fuans.** Peneze za srečke lahko pošlete upravi, lahko pa tüdi naravnost v Beograd ulica Jovana Rističa 20.

IZJAVA.

Podpisani naznanjam poštvano mi prebivalstvi, da tesarsko delo na moje ime nišče na da Vinčec Martini iz Odrijanec.

NEMECZ JOŽEF, tesarski majster
Martijanci.

Za to „Izjavu“ uredništvo ne prevzeme nikše odgovornosti.

Gospodarstvo.

Inšpekcijsko potüvanje inšpektora g.
ing. Josipa Zidanška.

Dne 15. toga meseca je pregledao g. inšpektor rodovniške organizacije v dolnje-lendavskom srezi. Celo pa je pregledao bike originalce, šteri so bili dodeljeni leta 1930—31. rod. org. v Beltincih, Lakoši, Kapci, Dugoj vesi, i v Petišovcih.

Pri inšpekciji se je ugotovilo, da so se te drage iz Švice uvožene živali dobro prilagodile tükajšnjim prilikam i da so bili dodeljene dobrim gospodarom, šteri v istini tüdi pravilno ravnajo s temi plemenskim živalmi. Želeti bi pa bilo, da bi se

kastimi korinami. Včasi je pogledno na dekli, kak da bi od njevi pričaküvao rešenja, da štera njevi začne. Zđaj pa zđaj je obstano, prižgao nekšo velko naopačno pipo, nekaj časa cmufkao, potom pa kak da bi se je že navolo, jo je pogaso i vtekno v žep.

„Ka je tak žalostno dnes?“ je naednok obstano. Oči so se njemi zagledale po širnem poli. Stari se je zgledno na hlapca i tüdi njemi se je vidilo žalostno i püsto. Tüdi starica se je vzglednola, vüšta so za hip henjale migati, nato so pa nadale šepetale. I dekli sta se spoglednoli. Sositovoj je šo neizrazen, čüden nasmehljaj po obrazi, slüžečka je pa samo pritajeno vzdihnola.

„Marko, spevli, te de vse kračiše šo čas“, je djala sositova. Domača se je pomilüvalno nasmehnola.

(Dale.)

HRANILNICA i POSOJILNICA pa AGRARNA ZADRUGA v ČRENDOVCIH

naznanjata, da bodeta tržile v svojem logi v GORNJEM MIHALOVCI

1. februara goristoječi lepi borov i lerov les. Vsaki, ki
šče kupiti, naj tisti den ob 9 vori počaka na lici mesta.

2

NAČELSTVO.

vse potomstvo od teh živali ponicali za pleme i pod nikšim pogojom se ne bi odavali mesarom.

G. inšpektora je sprevaljal predsednik sreskoga kmet. odbora g. ing. Franc Mikuž i sreski kmet. ref. g. Lipovec

Pridelovanje industrijskih rastlin.

Kak sem zvedo, se je posrečilo dosegnoti kmetijskomi ministerstvu zvišanje uvoznih carin za slad, ječmen, seme sunčevnice, maka i tikvi. Carina znaša za slad 14 i 20 Din., za ječmen (pivarski) 6 i 8 Din., i za seme sunčevnice, maka i tikvi 4 i 6 Din. S temi carinami je naše kmetijstvo precu zaščiteno i zato znova omogočeno pridelovanje navedenih semen. Cene navedenih semen se bodo jako zdignole za teliko, kelko znaša zaščitna carina. Našoj industriji ta carina ne po voli i se izgovarja, da ne pridelamo zadosta teh semen, zato proba te carine odpraviti.

Za gojenje navedenih rastlin so pri nas dani vsi predpogoji. Zavolo zaščitne carine se bo zdignola tudi rentabilnost. Kmetovalci se zato v lastnom interesi vabijo, da v bodočem leti gojijo več pivarskoga ječmena, sunčevnice, maka i tikvi. Pridelovanje vekših količin navedenih semen je potrebno tudi zato, da domači fabrikantje ne bodo meli povoda, opirati se uvoznim carinam, ki ščitijo kmetovalca. — Zastopa sreskoga načelnika srezki podnačelnik:

Dr. BRATINA.

Tržne cene.

Penezi: Sev. Amer. dolar D.55-50, Canadski dolar D. 45—, Austrijski šiling D. 7— Francuski frank Din 2-18 Talijanska lira D 2-80 Pengő D — Marka 12-90 Uruguajski peso Din —, Argentinski peso Din. —
Živina: biki, junci i telice Din. 3—5, krave Din. 1-50—3-50, teoci Din. 7— svinje, Din. 5—7.
Zrnje: pšenica Din. 160, žito Din. 160, oves Din. 160, kukorca Din. 140, krumpli Din. 65, ajdina Din. 130, proso Din. 130 lenovo seme Din. 250, grah črešnji Din 20, mešani Din. 150,

Ne pozabite,
ka dobite za
gostüvanja i krstitke
najlepše i najbolše torte z
najlepšimi
okraski samo v slaščičarni
SIDONIJE NOVAK
v MURSKOJ SOBOTI.

Razglas.

Dne 25. januarja ob 8 uri se bode v Murški Soboti Slovenska ulica 2 na javni sodni dražbi prodal 1, kompletni mlatilni stroj na parni pogon, ter te dan ob 11 uri v Murških Črncih živina in razno pohištvo.

Zastopnik stranke:
Dr. ŠÖMEN LUDVIK.

Vajenca

krojaškoga sprejme MAJER ŠTEFAN,
krojač v Murškoj Soboti.

Zavolo selitve se oda posestvo v Hlapičini Sv. Martin.

Na posestvi je hiša (2 sobi, 1 kühnja, 1 štiblec) gospodarsko poslopje (1 štala, 2 kleti, 1 škedenj, 1 parma za krmo, 4 hlevi za svinje). Posestvo obsega: 4¹/₂ plüga njiv, 3/4 plüga goric, 1 plüg šume, 3/4 plüga travnika, 3 plüge pašniškoga juša. Oda se z gospodarskov spravov vred. Küpec se lahko zglaši vsaki den pri HABLAJ ANTONI. Cena 160.000 Din.

Soba,

mobilirana, s separatnim vhomom, süha, svetla se da v najem gospodi ali gospodičini. Več se zve v Murškoj Soboti, Zvezna ulica 6. Nastopi se lahko taki.

Vajenca

2
za krojaško obrt taki sprejmem. Učnina po dogovori. SLAVIC MATJAŠ krojač Lipovci.

V stalno službo se vzeme delavska družina

z najmenje dvema možkima delavcoma k konjam i juncam. Prosto stanovanje, drva, 1/2 orala zemla, komencija i mesečna plača. Pismene i vüstmene ponüdbe: VELEPOSESTVO STEINHOF, GORNJA RADGONA. 2

Dražbeni oklic.

Dne 25. januarja 1932 ob 8.30 uri se prodaja v Murški Soboti, Slovenska ulica šte. 2

1 parni stroj Fa Lincoln šte. 24493 s 4 PH v cenilni vrednosti 10.000 Din.
1 mlatilni stroj v srednje dobrem stanju v cenilni vrednosti 6.000 Din.
in ena cirkularna žaga v vrednosti 150 Din.

K draženju se bo začelo pozivati šele pol ure po zgoraj navedeni uri; medtem pa se lahko ti predmeti ogledajo.

Okrajno sodišče v Murški Soboti
odd. IV, dne 14. januarja 1932.

Učenec z bolše hiže se sprejme pri

FRANC KÜHAR

trgovina z mešanim blagom M. SOBOTA.

Cepljeno trsje

na odajo na podlagi Rip. portalis i Göthe 9 prvovrstno: Pošcip, Veliki Rizling, Gutedel, Muškatelec, Muškati Silvaner, Specijal, se dobi pri FRANCI SERŠENI, trsničari v Veržeji. Cena za 1 komad 1 Dinar. 6

AMATERJE POZOR!

Fotografski aparati i vse fotografske potrebsčine se dobijo po jako niskoj ceni v trgovini s paperom

HANK IZIDOR-a v M. Soboti.